בהמה, אל תאכזר עליו. ועדיין הדבר צריך ביאור

שבת שבתון היא לכם

כידוע שכבר עברו עשרים שנה מיום אשר בנו לחיים וחבלים על גביהם בבורו פארק

ובשנים הקודמות התמקדתי לעולם ה"לומדים" כלומר בני כולל וכו'. וכוונתי להוכיח כי הדרך ה פ ש ו ט היא לאיסור [ובוודאי אפשר לצרף חידושים וכו' להתיר---אבל אין זו בדרך "פשט"]

עכשיו באתי לאלו שטוענים: אין לנו עסק לחקור ולדרוש ההלכה לעומקה עד תומה---ולברר הדבר מתחלתה ועד סופה. רק אני הולך אחר הרבנים. ואני הולך לתומי אחר פסק הרבנים בלי פקפוק וערעור.

כידוע שיש כאן ספק דאורייתא, ומבואר ברמ"א חו"מ כה. שכל היכא שיש ספק דאורייתא, כשיש שני רבנים החולקים זה על זה, חייב כל אדם להחמיר [רק כשיש רוב המסכימים מטעם אחד אזלינן גם באסור תורה אחריהם] וא"כ יש לשאול לאותם התמימים: מי הרשה בידך "לבחור" ברב זה או זה המקל באסור תורה? אה"ן כשיבא רב פלוני להחמיר בדברי תורה, אתה חייב לשמוע לו. אבל כשבא להקל, אתה חייב לשמוע לדברי המחמירים.

ידעתי כי קם דור חדש אשר לא ידע ולא יבין מה זו הוצאה? הלא יש "ערוב" ורק ה ליטוואקס מחמירים. ולא "החסידים" אבל יש להכריז [עכ"פ פעם בשנה!] כי זה שקר וזיוף!

כמעט כל הרבנים [חסידיים ולא-חסידיים] הסכימו ש ל א לטלטל. ואותם שהעלו את העניין, ורצו להתיר, לא נשמע דבריהם כלל. והיו דבריהם, כמתמיהים בעיני כולם [הגדולים וההמון---כל זה "היסטוריה" ייקרא—וכמובן שאפשר לזייף היסטוריה!] ורק אחר שהלכו לעולמם. קמו דור חדש וביטלו את הקודמים

האברכים הנישאים עתה ידעו [אם עדיין לא התחילו להוציא, כי אותם שכבר התחילו קשה מאד מאד להפסיק, מכיון שיש בזה הכרזת ושיטת פוליטי] כשאין מוציאים ברחובות בורו פרק הם לא "מחמירים" או "פרום" רק הם עושים כפסק רמ"א חושן משפט כ"ה. ואם מחמירים כשיש ספק דם אדום. ק"ו לחייבי מיתת בית דין

מניין שחרית בבאיים 60 &20 ave 7 ו 8
בכל בקר –מקווה וקווה חמה במקום

גליון תַחְכְּמוֹנִי

קול תחכמוני 641-715-3800 ext#44661
תשובות לחידות טקסט 347-762-8145 או
weeklygilyon@gmail.com

המכסה אני?.... תשפב יהושע גליק

מאמר הזה לא נכתב רק לאלו שעדיין לא זלזלו באסור הוצאה בשבת שחמורה פי כמה [או שווה] מביאות אסורות ---לאלו שעדיין לא עברו שטיפת המח ששורר לדאבוננו פה בורו פרק. מי שכבר עבר ושנה והורגל בזה, אסור לדבר אליו ולהסבירו, שהרי קשה מאד להודות על טעות שעושים זמן רב, וא"כ כשם שמצווה לומר דבר הנשמע וכו'

למי נכתב המאמר? לבחורים אשר עומדים להינשא, ויש להם הברירה כיצד לסדר חייהם. או למי שעדיין לא נכשל, אך חושב "מכיוון שכולם עושים כן, מסתמא אני עושה חומרא בעלמא, והגיע הזמן להתיר המנהג הטוב..."

ננסה לאחוז את **דרך הפשט** שהרי לפשעטליך אין קץ.

איתא בגמרא מימרא ידוע בשם ר' יוחנן "ירושליים, אלמלא דלתותיה נעולות בלילה, **חייבין** עליה משום רה"ר" [וכן קיימ"ל בשסד]

ידוע מחלוקת ראשונים אי רה"ר שנזכר במסכת שבת [לעניין חיוב חטאת] מה הגדרתה? לדעת רמב"ן והרבה חכמי ספרד היינו street שרחבה 16 אמה וגם שנעשה להשתמש בו כל בני העיר [לאפוקי מבואות, **שעיקר** תשמישם לבני המבוי—הגם שלפעמים דחקי בני רה"ר להתם] לדעת מסורה קדומה מובא בגאונים רק "דוכתא דדשו ביה ס' רבוא" ויש לה סמוכין דומיא דדגלי מדבר

יש שוטים שהבינו הדבר כמשמעו: יש מקום אחד ברחוב שעוברין עליו ס' רבוא [אם תעמיד רצועה על הstreet מעבר לעבר, ידרסו על אותה הרצועה, ס"ר] ולשבר את האוזן: יש 720 מינוט ביום שלם, נמצא בכל מינוט עוברין על הרצועה 833 אנשים , ואם הרחוב רחב 16 אמה, על כל אמה ואמה [כשהולכין צפופים זה לזה 16 אנשים] עוברים בכל מינוט 52 אנשים! ומי שחושב שכן הפשט—מסתמא אינו חייב על הוצאה [דפטור הוא מכל המצוות]

ההבנה הנכונה: עיר שיש לה population של ס"ר—אזי כל רחובות **העיקריים** שלה, נקראים בשם "רשות הרבים" שהרי מוכנים ומזומנים לרבים [שהם בני העיר הזאת שיש לה ס"ר] [דוגמה לדבר בעירנו: 18th ave ft Hamilton bay pkwy]

ובאמת בעת התחלת העניין [מי שזוכר..] לא עשו צוה"פ לרחובות צדדיות, אך מחמת תאוות הנצחון והפראות וכו' נאבד השכל.

[ולעולם תמהתי למה אין עושים גם מעבר ל ocn pkwy וזכורני שבעת שהלכו שולל עדיין אמרו שבטח שהיתר ההוצאה **לא** יוכלל הנ"ל, ולא ידעתי למה?]

חשוב מאד לדעת שמי שאינו מוציא בעירנו בשבת, **אינו עושה מדת חסידות** ואפילו מי שאינו מוציא בעיר מונסי אכתי לא מיקרי חסיד,

שהרי לשון האחרונים הוא אין **למחות** במי שמקל" אלמא מי **שאינו** מוציא לרחוב של טז אמה על סמך צוה"פ--- הוא איש הנורמלי---אך עדיין **אין צריך למחות** במי שמקל

להשלמת העניין: היו כאלו ש"חידשו" [כאילו המציאו אמירקה...] שברוקלין יש לה "שלש מחיצות" והלכו שולל בזה. 1) הרי מנהטן יש לה 4 מחיצות שלימות סביב **כל** העיר. ואכתי לא הסכימו הרבה חכמים לעשותה רה"י משום דס"ל כפירוש הפשוט דכל היכי שיש פירצות יותר מי' הרי"ז בכלל ירושלים דנאסר **כולה** משום דלתותיה שאינן נעולות 2) מאן מפיס לן האיך נמדד ג' מחיצות אלו [שלפי דעתן "מהדרין מן המהדרין..] הלא אין כאן ג' מחיצות בזויות ישר right angled והרי יש פירצות הרבה, רק שהם סומכין על עומ"ר, ושמא ל"א עומ"ר רק בקו ישר ולא כברוקלין שכל שפתה היא מעוקמת ומעוגלת, והרי קיי"ל פיתחא בק"ז לא עבדי, ואיך "בטוח לבם כל כך" שאומרים בכה"ג עומ"ר? גם איפה בדיוק "מסתיימת הג' מחיצות" [[באמצע ?queens] ואם אינו מקום מוגבל ומוגדר שמא ל"ש בזה דין ג' מחיצות?

יש סומכין על סברת חזו"א [שברור בעיניי שבא **ללמד זכות** על אלו שהוציאו בשבת---ובאמת גם כיום חייבים ללמד זכות על אלו—שהרי יש **חיוב גמור** ללמד זכות על כלל ישראל כדאיתא ריש האשה, וכל מאמרינו הוא לאלו שאינם מעוניינים שנלמוד עליהם זכות רק רוצים לדקדק ואינם עושים תה בשבת מפני **שחוששים** לאיסור בשול] שבכל עיר שיש אפילו מבוי סתום אחד [ולבסוף מסיק אפי' אינו סתום!] ממילא כבר ישנם ג' מחיצות וכבר אפשר לסמוך על צוה"פ, וידוע שהחזו"א זירז ותיקן עירוב בכל ערי א"י, ובאותו זמן הזהיר לכל באי ביתו וסרים למשמעתו שלא לסמוך עליהם כלל! [פוק חזי תקיפי דדור שלפננו] [שמעתי מאיש חשוב]

יש תימה שלפי דבריו איך נצייר בעצמנו ירושליים שיהא רה"ר, הרי עיר ירושלים היה מלא בתים וחצירות, ויש עו"ר באיזה מקום, ושוב אפשר לומר כסתום, ולעשות ג' מחיצות בכל מקום ומקום. [רק אם נאמר ש**כל** רחובותיה עגולים, ואינם הולכים בקוו ישר]

טרם אכלה: איך הולך שכירות משר העיר או מעבדיו? [שהרי הגויים אוסרים] האם זה בדרך של שכירות רגילה? למה אינם מגלים לנו בפרוטרוט, אם נעשה בדרך חוקי, או כחוכא בעלמא?

סוף דבר: מי שסומך ומוציא מרה"י לרה"ר ע"ס צוה"פ פה בורו פרק, ומחמיר שלא לשתות מים חוץ לסוכה, עליו הכתוב אומר הכסיל בחשך הולך.

אף מי שמוציא הרבה פעמים, אבל מונע עצמו **אפילו פעם אחת** מלהוציא, הולך בדרך ישר. שהרי גילה דעתו שאינו כסוס שוטף במלחמה, ואף שסומך בשעת הדחק על סברות המתירין—יודע שלא נעשה "חסיד" בהוצאתו. ואדרבה, יכול לאחוז בדרך הבעש"ט ---וגם ליזהר בהוצאה

נ.ב. מי שכבר הורגל הוא ואשתו בהוצאה וקשה לו לפרוש, ובייחוד שמגלגל carriage –יש לי עצה טובה: שיגלגלו הוא ואשתו יחד, וממילא הו"ל כשניים שעשאוהו, ויצא מידי איסור תורה.

גליון תַּחְכְּמוֹנִי

קול תחכמוני 641-715-3800 ext#44661
תשובות לחידות טקסט 347-762-8145 או
weeklygilyon@gmail.com

"ועושה תבשיל מערב יום טוב וסומך עליו לשבת" בשמונה מלים אלו נרמזו מה שכולנו מכירין כיום בשם "עירוב תבשילין" או סתם "עירוב" המשנה אומרת ש א ס ו ר לבשל *בתחלה* [בתחלה אינו מיתרגם from the beginning רק צריך לתרגמו chiefly "בעיקר"—אסור לבשל "בעיקר" לשם שבת—רק יבשל לשם יו"ט --זה יהא עיקר כוונתו—ואם הותיר, מותר לו להשתמש במאכלים לשבת]

תיקנו חכמינו [כנראה שזו תקנה עתיקה מאד—ואפשר מימות הנביאים, שהרי המשנה רק מ ר מ ז ת אותו ומדברת עליו כדבר ידוע, ורק נחלקו א י ך מקיימין התקנה [שני תבשילין או אחד]] ואסרו מלאכה מיו"ט לשבת כדיי שלא יזלזלו ביו"ט, והגע עצמך שאדם עוסק ביו"ט כל היום בשחיטה הפשט נתוח נקור מחוי קרביים מליחה בשול—הכל להכנת אוכל ל ש ב ת ! הרי נשכח כל היו"ט! רק חייבין לטפל בהכנת האוכל לשבת, ל פ נ י יו"ט. אך גם זה אי אפשר—שהרי יתעפש האוכל במשך 24 שעה [לא היה להם פרידש או פריזר] אבל עכ"פ חייבין לעשות איזה היכר בעלמא לסימנא בעלמא "לזכור" שאין היו"ט "הפקר לגמרי" ושלא ישכחו מלשמוח ובו ולכבדו כראוי—ע"כ תיקנו חז"ל שרק אם *כבר* התחלת "באיזה דבר שיהיה" [*שהרי אין זה רק לסימנא בעלמא*] *לפני* יו"ט—אז מותר לך *להמשיך* בהכנת האוכל לשבת

וסומך עליו= מה שקורין היום "יכולים לסמוך על רב פלוני" כשיש איזה "היתר של שעת הדחק" אז משתמשין במלה "סומכין עליו" [כמובן *שכאן* אי"ז שעת הדחק, כי כך תיקנו חכמינו]

וסומך עליו לשבת= סומך עליו=על התבשיל שעשה, באופן שעל ידו מותר לו לבשל לשבת

ולמה נקרא שמו "עירוב"? עיקר המלה נוצרה כשתקנו תקנה אחרת והיא קדומה מאד מאד. הלא היא "עירובי-חצירות" הלא היא תקנת שלמה לאסור להוציא חפצים מן הבית לחצר [כשיש עוד בתים בהחצר] אך כמובן שזה אי אפשר שהרי כל עיקר תשמישם היתה בחצר—על כן תיקן תכף ומיד ההיתר: שיאספו בכל ערב-שבת פת קטנה מכל בני החצר, וישימו אותם בסל בבית אחד [הגדול שבהן] וממילא כולם "מעורבין זה בזה" כמשפחה אחת גדולה. ואין כאן "הרבה" בתים. נמצא בכל מקום שאתה מוצא אסור ותכף סמוך לזה יש "היתר" שכל האסור לא נעשה רק בגלל ההיתר—באופן שרצו חכמינו ז"ל שיהא "זכרון" לאיזה דבר—ולא שיישאר באסורו. כגון : *לא רצו* חכמינו שלא יבשלו מיו"ט לשבת! דא"כ אין לך מה לאכול בשבת! רק רצו שכן תבשל *אבל תזכר לא לעזב את היו"ט* וכן לעניין עירובי חצירות: *תאסוף פת מכל אחד ותטלטל!* רק תזכור שאסור להוציא לרה"ר [כנראה שבכל דור ודור היה קושי לבני ישראל לשמור על אסור הוצאה—עיין בירמיה---וכן היום קמו נערים ושועלים

ומזלזלים באסור סקילה דהוצאה] נמצא כל תקנה אשר היתרו עמו , נקרא "עירוב" על שם עירובי-חצירות אשר היא היתה הראשונה מסוג זה. גם אסור תחומין תיקנו אסור והיתר [שיש לאסור על איש לצאת ממקומו—אך גם יש צורך גדול לצאת לדרשת חכם או לבית האבל והמשתה כ 2/3 מייל] והם אמרו והם אמרו שע"י שימת פת או שאר אוכל בסוף התחום, יכולים ללכת עוד תחום.

עוד הושאל "עירוב" לכל "תיקון קל" כגון עירובין פרק ט ועוד אמר רבי יהודה מערבין למבוי המפולש וחכמים אוסרין: =יכולין *לתקן* את מבוי המפולש על ידי לחי מכאן ומכאן. ומזה המשנה הושאל "עירוב" לכל תקון צורת הפתח שעשו בעיירות קטנים

[הערה: צריך להדגיש כאן—מחמת ריקי מח וקטני דעת—שכל אלו הדברים אמורים רק על חכמי התורה והמשנה שהיה להם כח לגזור גזירות ולתקן תקנות מפני שעמדו בראש כל ישראל כי כל עם ד' התאחדו תחת נשיא אחד או בי"ד הגדול שבירושליים וכו', ואפילו בזמן חתימת התלמוד עדיין עמדו *כולם* תחת הנהגת חכמי בבל ואל תשלה עצמך שהיו "קהילות עתיקות" שהיה להם "מסורה אחרת" אין זה אלא שהיה להם "מסורה=מצורע" **לחלוק בזדון על חכמי הדור** זה היתה המטרא אשר שמו להם: להוציא דבה ולחרחר ריב נגד הנשיא ונגד כל חכמי ישראל [לא כאשר מבינים ההיסטורניים הזייפנים שהלכו "לפי תומם והבינו אחרת..." כי זה שקר היסטורי, שהרי כל העם כולו קיבלו על עצמם הנהגת חכמי המשנה והתלמוד, ואלו קמו **בתכנית מיוחד** ובעצה ובמזמה איך לפתות הנחשלים והנעזבים ומרי נפש **לקום ולמרוד** נ ג ד דרך המקובל והנורמלי [ואבהון דכולא: קרח—ושוב השומרונים=כותים, צדוקים, ישו וכת דיליה, קראים, רפורמים, קנסרביטיבים וכו' בכל דור ודור עומדים עלינו...]] נמצא מה שאנחנו עושים עירוב תבשילין אין זה איזה "היתר רבני" חס מלהזכיר! רק זה **תורה שלימה.** זה רצון הקב"ה שעד **בערך שנת 4000 לבריאה יתחדשו דיני התורה—ושוב י פ ס י ק ו!!! פערייאד!** לא נותר בידינו שום כח לחדש היתר או איסור רק לציית... מה נעשה שנולדנו בתקופת תשפ... [אבל כמה מעלות וטובות למקום עלינו שנולדנו כעת. אם אפרטם, הנייר יכלה והם לא יכלו. תלך בבית שלך ותסתכל איזה חפץ –אף אחד!- הדומה לאותם שבזמן המשנה? ומי מאושר יותר בהשפעת העושר? וע"כ אין לנו להתלונן כלל! רק לידע שעכ"פ "כח זה" ניטל מאיתנו ולמען האמת האם זה כל כך צער לנו? אין זה כי אם רוע לב וגאווה מופרזת לנסות לתקן או לגזור דברים חדשים.

עירוב תבשלין היא תקנה להחזיר עטרת יום טוב ליושנה. גם אנחנו נשתדל לא לזלזל ביום טוב: מלאכות הנעשים ע"י נכרי אסורים. ואסור ליהנות מהם [למה לי נכריות בבית יהודי?] ח"ו לקחת שאעווערס ביו"ט [חמין שהוחמו ביו"ט שרי רק פניו ידיו ורגליו] ההולכים להאטעלס אי אפשר שלא ייכשלו בהנאת ממלאכת נכרי שנעשה בשביל ישראל. הוצאה ביו"ט שרי רק לצורך היום [אסור להוציא הטלית אחת התפלה ולהחזירו הביתה רק אם בדעתך ללבוש הטלית בתוך הבית היום]

בס"ד
חכמוני
גליון ט"ז • שנה א'

בהעלתך תשס"ט לפ"ק
זריחת מאדים 3:06 am
זריחת נוגה 3:08 am
שקיעת ירח 10:43 am
יציאת כל כוכבים 10:05 pm

ישמע חכם

• ע"י דוד לעוו

~ ויהי בונה עיר, ויקרא שם העיר כשם בנו חנוך ~

המשך מגליון העבר

רבים אומרים: בטלה יצרא דע"ז! ולמה להאריך כ"כ? והאמת, שחייבים להבין דברי תורה, ואין נפק"מ אם זה 'נוגע' או לא. אך כדי להפיס דעת הקוראים, אמרנו להפסיק מזה קצת ולדון במילתא אחריתי.

*

הנושא היא: עיירות עתיקות בעלת-אוכלסין, בזמן המקרא, והמשנה, וראשונים.

*

בזמן המקרא כיצד? מצינו במקרא 'בית-מושב עיר חומה', 'ובתי-החצרים'. לראשון אין גאולה רק עד מלאת שנה תמימה—לתת קצת אפשרות, לעני זו שמכר ביתו לחזור ולפדותו—אחר זמן זו, יש להחליט הבית ללוקח, דסוף סוף נשאר לו למוכר עיקר אחוזתו=שדהו אשר מחוץ לעיר, ויכול להחיות בו נפשו. משא"כ במוכר 'שדה אחוזתו' ='חיי-נפש', השדה חוזרת ביובל. שונה ערי-הלויים שהיא אחוזתם, כלומר אין להם אחוזה אחרת חוץ מזו, כי ניתן להם—מכל שבט ושבט, בעת חלוקת הארץ—רק "ערים", לא 'שדות'. וזה שאמר הכתוב 'ושדה מגרש עריהם לא יימכר', כלומר **המגרש** אשר מחוץ לעיר 2000 אמות כתוב בפרשת מסעי, וזו היתה לצורך בהמתם וחיתם, מקום לרעות את הצאן, **לא לזרוע**, וע"כ 'לא' יימכר רק ישוב ללויים ביובל כבית שבעירם. במלים אחרות: רק מי שיש לו כבר שדה-אחוזה (לזריעה), אין צורך כ"כ להגן בעד 'בית-עירו', אבל הלויים שהיה להם **רק** בית-עיר ומגרש--לא שדה אחוזה--- חיבים להגן בעדו ושיחזור ביובל.

*

נתאר ערים הבצורות, מוקפי-חומה מימות יהושע, כלומר, בעת שבא יהושע וכבש הארץ, **כבר** היו מוקפין. לראשונה נזכיר יריחו, היא היתה עיר כבת 250 משפחות או 1200 נפשות, שטחו פחות מblock של בורו פארק, מוקפת חומה עבה מאד—רחב הזונה גרה בתוך עובי החומה!—יש לשער כי יריחו היתה נמנית בין העיירות הבינוניות בארץ כנען, בעת הכיבוש. מסופר ביהושע כיבוש 'חצור' ושריפתה באש. חצור היתה עיר גדולה וחזקה, מלכה, יבין מלך 'קשה', 'ראש כל הממלכות'. שטחה=sq. miles 3 (מ 13-18 .ave ו st. 50-56) 40,0001 נפשות!

*

ירושלים מושב ממלכת יהודה במרכז הארץ, ושומרון מושב ממלכת ישראל בצפון בשיא גדלם הגיעו למספר זו ויותר.

*

לאחרונה נזכיר נינוה 'עיר גדולה לאלוקים' כלומר גדול מאד מאד! (כנראה, עיר הכי-גדולה בימים ההם) יש בה 120,000 נפשות! (כדבר ד' אל יונה). היא היתה מושב ממלכת סנחריב אשר כבש כל העולם תחתיו, עד שבא נבוכדנצר ונלחם אתו ונצחו, נצחון מבהיל. שטחה=6 sq. miles (כגודל בורו פארק!)

*

עיר=מלשון עורו ישנים! היו שומרים מיוחדים, 'ניעורים' כל הלילה ותפקידם לשמור העיר. (חמורים קטנים נקראים 'עיירים', כי זה-עתה 'התעוררו' והורגלו ולומדו, לישא משא. יש מליצה נאה ומשחק-מלים בשופטים (ד, י) 'ויהי לו שלושים בנים רוכבים על שלושים עיירים, ושלושים עיירים להם'. 'עיר' הראשון=חמורים, השני=כפר).

*

חצר=עזר=גדר, כולם יש לתרגמם 'מקום מוקף'. {בני-גד אמרו למשה: גדרות צאן נבנה למקנינו פה, וערים לטפינו. מחוץ לעיר נבנה גדרות צאן, שטח מוקף גדר אבנים להגן מקנינו מפני הזאבים ושלא יברחו, וערי מבצר להגן על נשינו וטפינו מפני שודדים, ואנחנו נחלץ חושים!} ח ע ג כולם מתחלפים, ודומים מאד בהגייתם, וכן צ ז ד.

*

'עזרה' היא **היקף** ההיכל. חצר היא שטח פנוי לפני הבתים אשר בנויים בשלשת הרוחות, כצורת חי"ת, וברוח הרביעית יש פתח החצר ושומר הפתח, ומקום ההיא משתמרת ומשתמשים שם כדרך שמשתמשים בבית. בתי-החצרים=בתים שיש להם "רק" חצר, לא חומה, בניגוד ל"בית מושב עיר חומה".

*

יש לכל עיר 'רחוב'. רחוב העיר היינו מקום 'רחב' פנוי סמוך לכניסת השער, ששם מתקבצים הכל למשא ומתן, למכירת קרקע בפומבי-כאשר עשה עפרון-שם יושבים 'זקני-העיר' ודנים

המשך בעל"ד

יוסיף לקח

החידה חדתי, ואותך לא הגדתי:

כמה קרבנות הקריבו ביום א' ניסן (יום הקמת המשכן)?

(נא לפרוט כולם)

- - -

תשובה לחידה מגליון ט"ו:

ש: כמה מצוות נצטוו ישראל בסיני (מר"ח עד שמיעת אנוכי) **?**

תשובה: הגבלה, פרישה, שלמי חגיגה/עולת ראייה (חגיגה ו'), טבילה, הזאת דם על בנ"י, כיבוס בגדים, סקול ייסקל (י"א דבעינן בי"ד של כ"ג אף לסקול השור שנגע בהר), לא יחיה (לאוו), רד העד בעם, ועלית אתה ואהרן עמך. (נא לעורר אם הוספנו או גרענו).

- - -

(לכל תשובה שיהיה, כתוב מקור מש"ס וכו').

מי שיפתור החידות במשך חמש שבועות, יזכה לפרס!

נא לשלוח הפתרון לכתובת, או לE-Mail הנזכר מעל"ד

מי ישקני מים מבור בית לחם?

שאלות מצויות בעניני חו"מ ודיני ממונות, ועוד

המשך מעל"ד

את העם, חולצין, סוקלין, שורפין שלל עיר הנדחת (לדעה אחת, עיר שאין בה 'רחוב', אינה נעשית עה"ן). נכנסים לעיר, דרך 'השער', אשר ייסגר בלילה. לא יכלו המרגלים ליכנס בתוך יריחו כי 'יריחו סוגרת ומסוגרת' (יהושע ה'). ערים הקטנים יש להם שער אחד בלבד, והגדולים יש להם הרבה שערים סביבות החומה.

*

בזמן המשנה אחר החורבן, נתרבו עיירות וכפרים בכל רחבי הארץ **בלי חומה סביב**, עד שעיירות מוקפות, רבת-אוכלסין, היו מן המיעוט. וקבלו חז"ל -היפך סברת המוני—כי אלו הערים הגדולים המוקפין חומה (עכ"פ אם נעולות בלילה), אינם 'רשות הרבים' (מה"ת), ומותר לטלטל ולהוציא בשבת —לדוגמה—מארמון סנחריב לרחובות נינוה (כן פסק רמב"ם...) כי כל נינוה נקרא 'רשות היחיד'. לאידך גיסא, עיירות וכפרים הפרוזות, אושא, שפרעם, בית שאן, לוד, על אף אוכלסייה המועטת (בממוצע 5000 נפשות), אסור להוציא מבית, לרשות הרבים עד ש"יתקן', (בלשון המשנה "יערב')

את 'רה"ר'.

*

נקח לדוגמה מקום מגורי ר' יהודה בן אילעי (סתם ר' יהודה במשנה ובברייתא, כולנו מכירים אותו...). הוא גר בכפר צנועה בגליל ושמו 'אושא' (אפשר לראותו גם היום). אין לו חומה סביב, אבל יש לו "רחוב ראשי" כעין main st., ונקרא בפי חז"ל 'רה"ר'. מתוך רה"ר נכנסים לסימטאות (נודע ל'מבוי') צרות עד מאד 6-8 feet, ומשם נפנה כל אחד לחצירו. לפעמים יכולים להסתובב ממבוי למבוי עד שתמצא מבוי שלך, אבל בדרך כלל המבוי אינו עשוי "לעבור" עליו ולהגיע ממקום למקום, רק כשמו כן הוא "ביאה וכניסה" entrance לחצירך. לפעמים יש גם 'קפידא' מבני המבוי כשאחרים משתמשים בו, ולצורך זה 'סתמו' המבוי באופן שא"א לעשותו קפנדריא shortcut. בניגוד לזה יש רחוב/ות הראשיים, המיוחדים לכל עובר ושב, ורחבים יותר כדי לכלכל אנשי כל העיר.

*

לר' יהודה, אפשר לתקן דרך רה"ר בקלות: מי שיש לו שני בתים בשני צדי רה"ר, וכן גשרים המפולשין=יש קירוי למעלה overpass, עושה לחי מכאן ולחי מכאן ונושא ונותן. אבל לחכמים: אין מערבין רה"ר בכך, כלומר תיקון קל כזה אכן מועיל **למבוי** (אפילו הוא 'מפולש') אך לא לרה"ר, רק דלתות מכאן ומכאן הוי תיקון.

*

יש 'עיר של יחיד'. כלומר כל העיר שייך למשפחה אחת ואין זר יכול לגור בתוכו בלי רשות הבעלים. בזמן המשנה מצינו עיר הכי-קטנה בת 3 חצירות של 2 בתים!!. עיר שיש בה 230 או 120 נפשות ראוייה להושיב בה סנהדרין של כ"ג (סוף פ"ק דסנהדרין). מצינו עוד בתענית, כי עיר 'גדולה' מוציאה 1500 רגלי (יוצאי צבא), ועיר קטנה מוציאה 500 רגלי. (יש להכפיל 5 x, לדעת מספר 'נפשות')

*

אכן היו ערים גדולות, אבל חכמי המשנה בחרו לגור בכפרים. 1) מפני רדיפת הרומיים. 2) שלא לגור בין העכו"ם הרומיים שהשפעתם היתה רב בכל התפתחות העיירות הגדולות.

*

יש בדברי הגאונים שרשות הרבים הוא מקום דדוושי ביה ס' רבוא, בגליון הבא ננסה להבין כוונתם, ומה רצו לאפוקי.

*

מצורף פה

צורת מבוי עתיקה, במזרח התיכון.

שאלה:

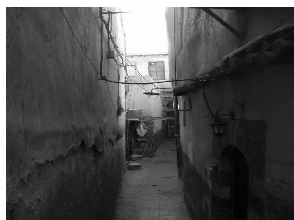
שכיח בבתים הרבה שעולים במדרגות, ויש קצת "מקום" קודם שנכנסים הביתה, (כגון כשנכנסים לבאבוב דרך 15th av) **האם נחשב אותו המקום לרה"י?**

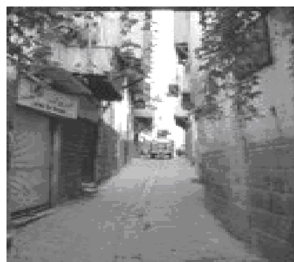
תשובה:

כן!. והוא שרחב אותו המקום ד' על ד' טפחים. [אם המדרגות רחבים מאוד (יותר מג"ט) יש לדון אי הוי כפרוץ לכרמלית].

- -

נא ונא לשלוח כל הערותיכם החשובות, במיוחד, לשאוב מים מבור בית לחם להשקותינו.

אפשר להשיג הגליון ע"י
weeklygilyon@gmail.com
להערות או למודעות על הגליונות הבאות במחיר
נמוך נא להתקשר:
646-546-9748

גליון בשבת תחכמוני
1973-60th st. #123
Brooklyn, N.Y. 11204

גליון ד"ך • שנה א'

בשבת

תחכמוני

שלח תשס"ט לפ"ק

זריחת מאדים: 2:52 ש"ק בבקר

זריחת ירח: 2:56

זריחת נוגה 3:01

יציאת כל כוכבים 10:07

ישמע חכם

• ע"י דוד לעוו

~ **ויהי בונה עיר, ויקרא שם העיר כשם בנו חנוך** ~

המשך מגליון העבר

תיקון טעות: בגליון שעברה שגיתי וכתבתי שטח נינוה 6 מייל מרובעות, ואחד מחברי תחכמוני החזירני, והנכון: 2.7 sq. miles וכזה, שטחה של בורו פארק. גם השמטתי לאוו: לא תגע בו יד (ייש"כ להמעוררים)

*

יש צורך לתרגם איזה מלים שהוזכרו בקשר למבנה עירות גדולות בזמן המשנה.

סרטיא = מלת יוונית ופירושו מקום רחב מאד מתוקן, שחונים שם הצבא. והוזכר בעירובין 26 דאסטרטיא של מלך גדלו כבית כור או יותר, ואגב אורחא זה שיעור עיר בינונית (עולה 75,000 אמות מרובעות או פחות מעט מבלאק), גם הושאל מלה זאת לכל street שמרוצף היטב ומוכן לאנשי הצבא לעבור דרכה בהרחבה בלי עיכוב, ורומיים בנו אלו streetsה ככביש ההולכת מעיר לעיר גדולה. לפני 200 שנה היה לנו בברוקלין Kings highway, Flatbush ave. כבישים רחבים מאד, ותכליתם לחבר חלקי יישובים -עיירות—שהתיישבו אז וקראוהו "דרך המלך"= kings hwy, כלומר מקום רחב שאפשר לחיילי המלך לעבור בנקל. בזמנינו יש לנו BQE וכל מיני כבישים לכוון הדרך מעיר לעיר. במשנה אמרו דדרך הזה "אין לה שיעור" כלומר אפשר שיהא רחב מאד ומלך פורץ לו דרך אף שמשחית שדות וכרמים שבצד.

*

בתוספתא דשבת מצינו הזורק מסרטיא לים/לבקעה/לסרטיא אחרת. גם המוצא אבידה בסרטיא אינו חייב להכריז, כי וודאי נתיאשו הבעלים. מצאנו (באדר"ן כ"ה) שר"ע מצא ארונו של ר"א בסרטיא שבא מקסרי ללוד, כנראה שהיה מנהג לקבור אדם חשוב בצד הסרטיא, וע"כ, אם עשו עכו"ם בשבת ארון וקבר בצד סרטיא לכבוד אדם חשוב, לא ייקבר עולמית (שבת קנ"א {גמרא סתומה, ע' רמב"ם}). עושין ערי מקלט, רק מאלו הערים אשר סרטיא עוברת עליהן, דכתיב תכין לך הדרך (ספרי).

*

יוסיף לקח

החידה חדתי, ואותך לא הגדתי:

והימים ימי בכורי ענבים.

1)איזה חודש היתה?

2) מה מוקדם ומאוחר בביכור פירות אלו: ענבים, תאנים, חטים, שעורים, זיתים ?

\- - -

תשובה לחידה מגליון ט"ז:

ש: כמה קרבנות הקריבו בר"ח ניסן?

תשובה: 41 קרבנות! לר"ח + יום רגיל =13.

קרבן נשיא= 21. מלואים= 7.

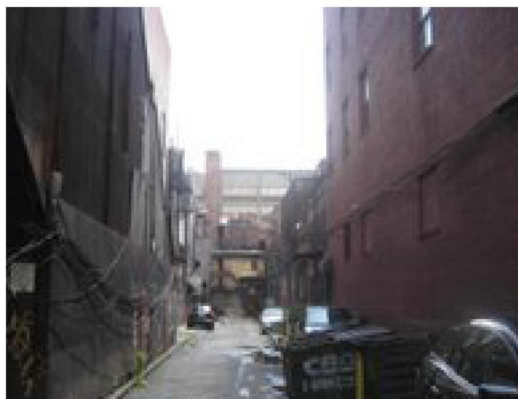
\- - -

(לכל תשובה שיהיה, כתוב מקור מש"ס וכו').

מי שיפתור החידות במשך חמש שבועות, יזכה לפרס!

נא לשלוח הפתרון לכתובת, או לE-Mail הנזכר מעל"ד

צילום של מבוי סתום בברוקלין

פלטיא=plateau, מקום רחב באמצע העיר שנאספים שם כל מוכרים ולוקחים, וכל צרכי העיר נחתכים שם—נקרא בלה"ק "רחוב" ובאנגלית square כידוע שקיים עד היום במנהטן כמה squares שרידים מימי קדם. (בימינו, כמעט שנתבטל מנהג זו, רק יש לכל אחד "חנות" קבוע ועומד, ואין מביאין בכל יום "סחורתו" להפלטיא ולצעוק "למכירה" -כאשר נהגו מימי קדם). גם מלה זו הושאלה לכל אורך ה"רחוב הראשי", הנמשכת מזה ומזה לרחוב=square, אשר כל מיני חנויות המוכרים פירות וכסות ובשמים וכו", ובעלי אומניות, נמצאים לאורך הרחוב. כן מי שהולך ממבוי למבוי בתוך העיר, עובר דרך "רה"ר" הזה (חוץ אם רוצה ל"קצר" הדרך ולעבור דרך מבוי מפולש, ואין הקפדה מבעלי המבוי). השווה בימינו, Main st. או 18th ave ₪ 13th ave.. (יש להשים לב, בזמנינו שבונים השכונות שבתוך העיירות ע"פ grid-system, אין הכרח לקשר שני דברים הנזכרים: כי כבר אפשר לעבור ממקום למקום בתוך השכונה, באיזה רחוב שיהיה. באותו—או ביותר—קלות, של רחוב הפלטיא). יש לבעל חנות, איצטבא/תיבהstage, שנותן עליו סחורתו, והוא יושב לו בחנות (שטח קטן מאד)—גבוה קצת מקרקעית רה"ר, וכל סחורתו מונח לפניו על התיבה. בריש שבת פליגי תנאי אי חייב המוציא חפץ מחנות לפלטיא, דרך סטיו=איצטבא. מקום הזה—שהניחו שם האיצטבא—נקרא גם "צדי רה"ר". וקרוב לזה sidewalk, =צדי דרכים, אינו עיקר מקום הילוך רבים---תצייר לפני תקופת האוטומוביל שדריסת כולם היה דרך הstreet, והנחשלים והזקנים או שעמדו לפרק ולכתף ולתת וליתן, על צדי-דרך=side-walk).

*

שתי אלו הוזכרו בברייתא ריש שבת שיש להם תורת "רשות הרבים". גם נזכר מבוי המפולש דדינו כרה"ר (לענין הצלה מפני הדליקה, יש קולא לחד תנא בזה). כבר ביארנו כי "מבוי"-בין סתום בין מפולש- כשמו כן הוא: מבוא וentrance לחצירו, לא "מעבר" no

המשך בעל"ד

מי ישקני מים מבור בית לחם?

שאלות מצויות בעניני חו"מ ודיני ממונות, ועוד

שאלה:

מי שעושה grill, ומשתמש באסכלא חד–פעמי – disposable (כנהוג, שבא בתוך החבילה) החייב בטבילה?

תשובה:

פטור. דאינו מק"ט. (רמבים כלים פ"ה הלי"ב). [אך אין ללמוד לאיסור לענין קידוש אפר פרה ונטילת ידיים וק"ו לקידוש היום].

נא ונא לשלוח כל הערותיכם החשובות, במיוחד, לשאוב מים מבור בית לחם

המשך מעל"ד

trespassing. בזמנינו, לפי שיטת בניית העירייה הנהוג, בטלה לגמרי מושג "מבוי". (לשבר את האוזן: hallway שיש לפני כניסת הבתים ב apartment building היא מעין מבוי העתיק{אין זה "חצר", ויתבאר עוד}). לפי הברייתא יוצא כי בזמנינו, כל הרחובות כולם הן רה"ר—כי אין לנו מבוי סתום או מפולש כלל, והכל כ"פלטיא" שיד הכל ממשמשין בו.

*

כעת נבא לתירגום מלה שנבוכו בו רבים, והוזכר בראשונה-- בקשר לשבת—בדברי הגאונים "מדינות ועיירות שאין בהם ששים רבוא... אין נעשית רה"ר.." או "דריסת/בקיעת/שליטת ס' רבוא" (לשון גאונים וראשונים). לכאורה נראה התירגום מדי פשוט.... ששים רבוא היא "מספר" כמו שבע אלפים ושש-מאות וחמישים ותשע! אך אחר עיון קל רואים שלא מדברים כלל מ"מספר". חייבים לתרגמו multitude. יש לנו בזמנינו דוגמה קרוב: אדם בא לסעוד אצל מישהו, וכשרוצה לתאר לרעהו איך היה, אומר: היה שם tons of food, ידוע לכל כי ton=2000 pounds, היחשוב רעהו אף רגע כי היה שם 2000 pounds! אוכל, או אף 500 pounds. ליתר דיוק: אין tons of food "גוזמא", רק "פשוטו" של מלה זו היא "הרבה". בשלמא אם היו אצל הסעודה 50 אנשים ואומר שהיו שם 100, אז נוכל לומר כי איש הזה אוהב ל"גזם" בכל סיפוריו, אבל מי שאומר tons הוא מגיד ה"אמת" ממש!

*

מצינו כמה מקומות בש"ס ומדרש שהשתמשו במליצה נאה של ס"ר, ברכות מ"ד, סוכה נ"א, בכורות נ"ז, גיטין נ"ז, בראשית רבה ע"ג, שיר רבה פ"ד, וכו'. כמובן, נולדה מליצה זו ממספר האמיתי של בני ישראל ביצ"מ ומ"ת, שפרו ורבו בנ"י מאד מאד, ורצה הקב"ה לבחור בעם ישראל ולתת להם תורתו, דווקא אחר שהגיעו לסך עצום—וטעם הדבר ביארנו כבר. מאז ומקדם נעשה מלת "ששים רבוא" לביטוי ומליצה "הרבה מאד" (באידיש יש "א יאר מיט א מיטוואך", לזמן רב) וקיימ"ל דאומר אם לא ראיתי "כעולי מצרים" הוי נדרי הבאי, כלומר כוונתו לסך גדול ותו לא.

*

לאלו שרוצים דווקא לתרגמו כ"מספר", אני עושה החשבון כמה אנשים "עוברין" בכל second ברחוב הדמיוני הזה. יש 43,200 רגעים ביום בת 12 שעה, נמצא קרוב ל14 אנשים חדשים עוברים בכל רגע ממש –ברחוב בת 16 אמות! (מי יתן ואחלמנה בחלום!). עוד צא וחשוב: ירושלים (דיש בה "ס"ר", בזמן התנאים גדלה פחות מsquare mile, נמצא לכל אחד 40 sq. ft. או ד' על ד' אמות !

*

לידיעה בעלמא: ממקומות הכי-צפופין בעולם bwy&42 במנהטן, הנקרא times sq. יש ממוצע של 350,000 אנשים ליום, וכדאי מאד לראות רוחב המקום שמסתובבים שם, ואפשר לברך חכם הרזים (שמא בעינן ישראל?). גם יש grand central station, אם תצרף כל האנשים שחונים ונוסעים והולכים ובאים, יגיע ל500,000!

*

נמצינו למידים: אין אנו נזקקין כאן לדקדוקים "בעיר" או "ברחוב", "בכל יום" או "לפעמים", כי הכוונה היא אחת:.. עוברים כאן הרבה אנשים.... (צא ולמד מלשון פיוטי שהשתמשו בו קדמונינו "דשו" "שלטי", שפת הארמית הוה מרחשין שפוותיהו, וטרם נשפעו משפות המערביות שחסרה כל טעם מליצה ואכמ"ל).

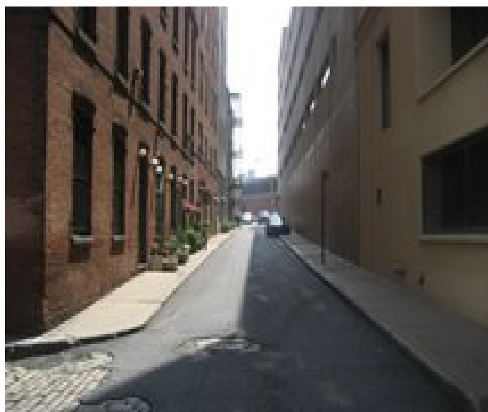
*

נשארת רק לתרגם הוראה זו למעשה, כלומר, מה נקרא "הרבה"? ובסברא אפשר שכוונו הגאונים להוציא עיירות וכפרים הקטנות, ובזמנינו יש לומר כל מה שייקרא village או town נכנס בגדר זה. (אבל לרמב"ן ודעימיה, כל "רחוב" –אף בעיירה קטנה מאד-- שמותר לכול להשתמש, מיקרי רה"ר).

*

להעיר עוד: לשון הגאונים "דוכתא דדשו ביה ס"ר", נראה, דוכתא=עיר, וכן לשון תשובות הגאונים (שע"ת ר"ט) "עיירות", ונפק"מ לדידן, דאף מה שאנו קורין streets הויין בכלל רה"ר ואין צורך שילכו בה "אנשים הרבה"—דאלת"ה, תיקשי לגאונים מברייתא, איך מבוי המפולש הוי רה"ר? אע"כ סגי דיש בעיר אנשים הרבה, וממילא כל מבואותיה המפולשין הויין רה"ר.

צילום של מבוי מפולש בברוקלין

הנני להכריז שוב:

שהננו מפסיקים בקרוב להפיץ הגליון בבתי מדרשים, ומי שרוצה בהגליון יועיל בטובו לשלוח פקס או אי-מייל שלו, ויקבלנו.

פקס מספר 1-718-301-1771 או אי-מייל

weeklygilyon@gmail.com

אפשר להשיג הגליון ע"י

weeklygilyon@gmail.com

להערות או לשאלות על הגליונות הבאות במחיר נא לתקשר:

646-546-9748

גליון בשבת תחכמוני

1973-60th st. #123

Brooklyn, N.Y. 11204

בשבת תחכמוני

גליון י"ח
•
שנה א'

פרשת קרח תשס"ט לפ"ק
זריחת מאדים 2:39 בבקר
זריחת נוגה 2:54
יציאת כל כוכבים 10:07 מוצ"ש
שקיעת ירח 11:48

ישמע חכם

• ע"י דוד לעוו

~ מבואות האפילות ~

המשך מגליון העבר

ואנו שאין לנו רשות הרבים גמור דכל רה"ר שלנו כרמלית היא שהרי אין מבואות שלנו רחבות ט"ז אמה, ולא ס"ר בוקעים בו... (בעלי תוספות)

כדי להבין דבריהם, חשוב לדעת מצב היישוב בערי אשכנז וצרפת בתקופת הראשונים. ונתחיל באשכנז.

*

בימי הראשונים -בערי אשכנז צרפת וספרד—נתמעט מאד רבוי האוכלסין בעיירות, כי רק תחת מלכות רומי האדירה התאפשרה בניית כרכים מפוארים בשווקים ורחובות ע"י תכנית מסודרת לכלכל המון רב.

*

בתחילת אלף הששי (סוף תקופת ראשונים) היו יותר מ3,000 כפרים קטנים (פחות מאלף נפשות או 200 משפחות) מפוזר על פני כל ארץ אשכנז. אכן היו גם עיירות גדולות כגון מגנצא וירמייזא וקולונייא. האחרון נזכרת ברש"י עה"ת (איפה?) היא היתה עיר הכי-מאוכלסת. בזמן הרומיים הגיעה ל50,000 ושוב נתמעטה הרבה בתקופת רש"י ושוב נתרבתה והגיעה לשיא גדלותה ל30,000 בסוף תקופת ראשונים. ואך בכל אלו המקומות היה רחוב מיוחד ליהודים והותר להם לגור רק בשכונה ההיא ונקרא "יודענגאססע" (בלשון ראשונים "שכונת היהודים"). וירמייזא נקראת ירושלים דאשכנז, כי על אדמתה גדלו ארזי לבנון אדירי התורה כגון רש"י רוקח מהר"מ מרוטנברג רא"ש ועוד. גם ידוע שם בית-הקברות היהודי העתיקה יותר מאלף שנה.

*

רבינו תם גר ברומרו, כפר קטן בצרפת. וכן היו כמה כפרים אשר היה פשוט בעיני הראשונים שא"א לומר עליהם "ס"ר", או יתר נכון—כוונת הגאונים היה להוציא אלו היישובים הקטנים. כאמור, אותם שגרו בעיירות היה יישובם מוגבל ל"רחוב מיוחד". ואסרו הנוצרים ליהודים לגור בתוך העיר (וגם ליכנס לטיול), בוירמייזא, הרחוב משתרעת לאורך 700 ft. וממנה יצאו מבואות לבתים. בפרנקפורט הגיעה רחוב היהודים לשיאה בזמן השל"ה (ושוב היתה שריפה גדולה) וגרו 3,000 נפשות, אורך הרחוב היתה יותר מ1,000 ft. , ורחבה מ10-20 ft. (שים לב: רוחב ט"ז אמה לא היתה במציאות כלל בזמנים האלו, עד שרא"ז הבין דלכו"ע בעי' ס"ר, וזה אפשר שיימצא בלונדון או פאריז (שעברו דרך רחוב המסחרי-העיקרי כשמונת אלפים ליום!), ולשאר ראשונים בעינן "גם" שיהא ט"ז אמה—דלא סגי בס"ר עוברין ברחוב של 12 ft., רק בעינן ג"כ שיהא ט"ז אמה וזה לא נמצא כלל ברחובות שלנו—(בסרטיות בורו פארק, לעולם יש יותר מט"ז אמה).

*

לסיכום העניין: בתקופת ראשונים ואחרונים מלפני 200 שנה, גרו היהודים בכפרים קטנים או בגיטאות מוקפות

המשך בעל"ד

יוסיף לקח

החידה חדתי, ואותך לא הגדתי:

איזה הלכה ילפינן לענין הזאת מי חטאת מדין זימון על המזון? ומה ילפינן מהזאת מ"ח לברכת כהנים?

- - -

תשובה לחידה מגליון י"ז:

ש: והימים ימי בכורי ענבים. 1)איזה חודש היתה?

2) מה מוקדם ומאוחר בביכור פירות אלו: ענבים, תאנים, חטים, שעורים, זיתים ?

תשובה: שעורים, חטים, תאנה, ענבים, זיתים (פרשת בא, שלח, פ"ד דשביעית פ"ג דבכורים ב"ב פ"ג).

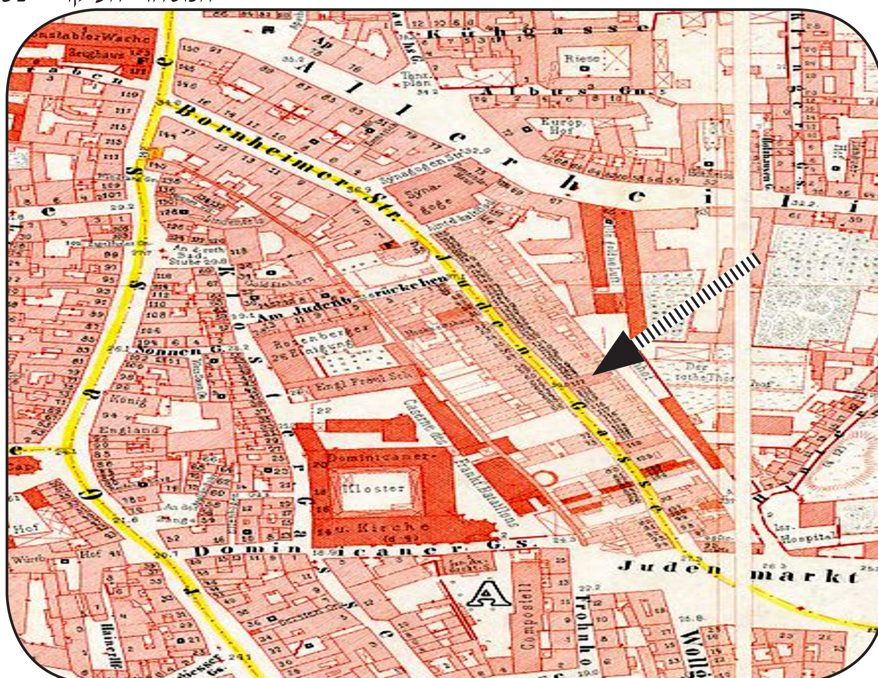
- - -

(לכל תשובה שיהיה, כתוב מקור מש"ס וכו').

מי שיפתור החידות במשך חמש שבועות, יזכה לפרס!

נא לשלוח הפתרון לכתובת, או לE-Mail הנזכר מעל"ד

צילום של יודענגאססע

חכמוני

מי ישקני מים מבור בית לחם?
שאלות מצויות בעניני חוים ודיני ממונות, ועוד

המשך מעל"ד

חומה. אחר תנועת שוויון הזכויות, הורשה לנו לגור בעיירות גדולות (יותר מ100,000) ומהם לא מוקף (כגון יישוב שניתוסף מחוץ לחומה העתיקה), כי חדל המנהג לבנות חומות.

*

בוורשה גרו 1.3 מיליון תושבים ומהם 400,000 יהודים, בשטח של 200 מייל מרובעות (כברוקלין וקווינס ויותר), נמצא 8,500 לכל מייל מרובע (בטח שבשטחים ידועים היה צפיפות יתירה מזו). השווה ברוקלין: גרים כיום 2.5 מיליון ומהם 700,000 יהודים, בשטח של 70 מייל מרובע, 35,000 לכל מ"מ. באיזור 11219 הצפיפות היא 57,000 למ"מ. 11211 הצפיפות 45,000 למ"מ. במנהטן יש מקומות של 100,000 צפיפות (אבל אין זה מקום מגורם רק מקום מסחרם ביום).

*

סוף דבר: אף אם ייחרב [ח"ו] כל ברוקלין מאין יושב ותישאר רק 11219, יש לנו די והותר (180,000) להכניסו בכלל דוכתא דדשו ביה ס"ר, ויש לנו דרכים מכוונות (יכולים בקלות לנסוע עליהם) {נ. ב. פירוש מפולשות: היכא שיש שער ממזרח העיר דבעינן שער לצאת במערבו, ולא להשתמש בשער אחד לכניסה ויציאה}. אין לנו מבואות כלל רק סרטיות ופלטיות וכולם רחבים כשיעור.

*

מי שהורגל להוציא מרשות לרשות וקשה לפרוש, יש לייעצו באופן שלא יבא לידי חטאת, כגון אם אינו עומד לפוש רק הולך לו כדרכו מבית לבית (אם עומד לשוחח כלפוש דמי). ואם בדעתו לפוש ברה"ר, יעשה לפני ביתו מקום פטור או כרמלית או במדרגות התחתונות שלפני ביתו, ויעמוד לפוש שם, ויתן תודה לד" שזיכהו לדור במקום שווקים ורחובות ורה"ר—כאשר התחנן דוד: אתהלך לפני ד" בארצות החיים! ואמרו חכמים זו מקום שווקים--- דבר שלא זכו רש"י ור"ת לראות בחייהם?. גם אפשר ע"י פח אשפה, ונמצא מוציא ממקום פטור לרה"ר, וכשממשיך דרכו, יניח גופו או החפץ עוד הפעם על מקו"פ, נמצא בכל עת עוקר ממק"פ ומניח ברה"ר, עוקר מרה"ר ומניח במק"פ (אם מטלטל ממקום למקום, גם לפני שייכנס חבירו יעשה כן).

*

מי ששגג במלאכה אחת שסובר אין מלאכה זו אסורה, איהו מביא רק חטאת אחת, אפילו עשה מלאכה הרבה פעמים. גם נעתיק לשון רמב"ם שגגות פי"ב בענין פר העלם דבר של ציבור, כלומר שעשו "רוב ישראל" על פי בי"ד הגדול, דבר שחייבין על זדונו כרת ושגגתו חטאת. וז"ל: הורו בית דין להתיר הדבר האסור בזדון, ועשו הקהל על פיהם בשגגה--בית דין פטורין מן הקרבן, מפני שהן מזידין; וכל אחד מן העושים על פיהם, חייב קרבן בפני עצמו, מפני שהוא שוגג. הורו בית דין בשגגה, וידעו הקהל שטעו, ושאין ראוי לקבל מהן, ואף על פי כן עשו הקהל על פיהם--אלו ואלו פטורין מן הקרבן: בית דין פטורין, שהרי לא עשו הקהל מפני הוריתן שהטעת אותם; וכל העושים פטורין מן הקרבן, מפני שהן מזידין--שהרי ידעו שטעו, ושאין ראוי לעשות. (כמובן שאין לנו בי"ד אך תורה היא). עוד קיימ"ל: "יחיד" שעשה בשוגג מחמת הוראה, חייב קרבן ודלא כר"ש.

מי שעבר והוציא באופן שחייב חטאת (ובמקום ספק "יש להקל"). יש להקל כר"מ דבשוגג יאכל מיד בין לו בין לאחרים, במזיד לא יאכל כל היום (עבה"ג סימן שח"י). **(צ"ע במי שקרא הגליון ואוחז בדרכו אי מיקרי מזיד).**

*

מעניין הדבר: מקום מחנה ישראל היתה 12X12 מיל או 7.2X7.2 מייל=52 מייל מרובע, אם תנכה מקומות הקברים פה בברוקלין, יגיע מקום היישוב לסכום הנ"ל! (המבלי אין קברים במצרים... כי הקברים אוכלים הרבה!). מספר אנשים ונשים וטף במדבר היו כמספר הזה...

שאלה:

הנוסע לchina מה תקנתו? ידוע כי בדרך הליכה פורשין מנ.י. בשעה 10 בבקר יום ראשון, ומגיעים לchina ביום שני בשעה 1 אחצ"ה— יתפלל שחרית בנ.י. ואין לו להתפלל מנחה (כי מסופק אי כבר הגיעה חצות במקומו באויר) רק כשירד לchina מתפלל מנחה ליום שני.

תשובה:

בחזרה, נוסע 14 שעות ומגיע בחזרה בנ.י. רק שעתיים אחר יציאתו! באותו היום.

ופשיטא דיש לו לומר ק"ש וברכותיה ולהתפלל, כל פעם כשמאיר ונחשך (ומנחה אחר חצות), וזה יקרה מהר כשנוסע בחזרה.

גם פשוט דאסור לצאת במוצ"ש, דכשיעבור על קו התאריך נמצא נוסע בשבת.

נא ונא לשלוח כל הערותיכם החשובות, במיוחד, לשאוב מים מבור בית לחם להשקותינו.

הנני להכריז שוב:

שהננו מפסיקים בקרוב להפיץ הגליון בבתי מדרשים, ומי שרוצה בהגליון יועיל בטובו לשלוח פקס או אי-מייל שלו, ויקבלנו.
פקס מספר 1771-301-718-1 או אי-מייל
weeklygilyon@gmail.com

אפשר להשיג הגליון ע"י
weeklygilyon@gmail.com
להערות או לשאלות על הגליונות הבאות באחד
שאך נא להתקשר:
646-546-9748

גליון בשבת תחכמוני
1973-60th st. #123
Brooklyn, N.Y. 11204

בחצריהם ובטירותם let us try and understand the structure of ancient cities –especially in the time of Mikra. We find in the Torah several types of cities. A "walled city" בתי ערי חומה, the more common עיר, and the בתי-חצרים open courtyards type. The former type was well protected from foreign invaders such as enemy tribes or foreign nations. The walls in this city where typically 10-20 feet thick. (Rachav (Yehoshua) lived "inside the wall") Sometimes there was a wall within a wall, divided by a ditch (moat) for even more protection.

Each city had בנות, "daughters" (i.e. in case of emergency or war) the surrounding "open courtyards", sheltered themselves in the confines of the "mother " city's walls. To get a rough estimate of the size of a typical ancient city, we can use this week's parsha. When Efron decided to sell his field (that was located outside the city wall) he gathered ALL the people of the city at the city-gate (right at the entrance there was an "open square" where all the important town meetings or serious transactions where done. The public display of real estate transactions were so that the public could witness the event, and then the buyer/seller wouldn't be able to deny the transaction (before a Shtar was invented).

The dialogue between Efron and Avrohom Avinu was in the presence of ALL the city members. We can estimate the crowd at the Meoros Hamachpeila to be 300 (there were no loudspeakers yet). Compare this to the story of Shechem where the city was gathered at the "gate" and "Chamor" gave his speech. The average ancient city was less than a "square block" in Kensigton.

The ancient city of Jerico was excavated and found to contain an estimated 250 families. However, even though it was small by today's standards, it was extremely difficult to capture because of its extremally thick walls and protection. Hashem made a "Nes" that the walls sank into the ground by themselves and the bnei yisroel were able to capture the city.

The ancient city of חצור מלך יבין מלך קשה וראש לכל ממלכות, ,occupied an area of 2.5 sq. miles (about the size of Kensington) and housed 40,000 people!

Jerusalem and Samaria the two capital cities of Israel in times of the "Bayis Rishon", at their peak had aprox 40,000 people as well.

Let us not forget the ancient largest city—Ninveh—עיר גדולה לאלוקים (translation: a "huge large city") had 120,000 people (see Yonah). It was the capital of Sanheriv the king of the known world at the time! Its estimated size: 6 sq. miles.

The word עיר (meaning city) is derived from the description עורו ישינים משינתכם, every city had night guards that stayed "awake" and watched over the city from potential enemies. The root עיר is also used when describing a young donkey that recently "awakened" to being trained in carrying loads. We find a beautiful לשון נופל על לשון in (שופטים ד:י) ויהי לו שלושים בנים, רוכבים על שלושים עיירים ושלושים עיירים להם, the first one means donkeys the second one; cities!

Each city had a רחוב a square, a wide open place at its entrance, close to the "city-gate". All major public affairs trials and notices where conducted there. We find חליצה, סקילה, שריפה, שלל עיר הנדחת, (לדיעה אחת: עיר שאין בה רחוב אין נעשית עה"ן) could only be served in a city with a large square. Most cities had only one entrance that was locked at night. The meraglim (spies) couldn't enter יריחו because יריחו סוגרת ומסגרת (יהושע ה) Yericho was closed. As the cities grew larger, the multi-entrances and opposite-side-gated (or opposite side entrances) cities where introduced, commonly known as מפולש משער לשער

In the times of Mishnah after the Churban, open villages כפרים, became the standard. Only a few ancient walled cities remained. Chazal dictated that those ancient large walled-cities, are NOT considered a Reshus Harabim—at least when the gate was locked at night--,and one may carry an object (say from Sanherivs palace) into the

busy streets of Nineveh on shabbos!!(Rambam so…) The reason for this was that all of Nineveh was considered a huge Reshus Hayachid. On the other hand, small towns and villages (non-gated) אושא, שפרעם, בית שאן, לוד in spite of their small population (average of 5000 people or less) one may not carry an object from a house onto the main street unless one made the prescribed תיקון בדלתות (Eruv).

As an example of this we find that R. Yehudah the son of Ilai (סתם ר"י במשנה ובברייתא), we all heard of him, lived in the small village of אושא in the upper Galil (size and location we still know). It had no surrounding wall, but it had a "main street" and that was known as the Reshus Harabim. From the main street one could enter many narrow and winding alleys (from 6-8 feet wide) and from these alleys=מבואות, one could enter a courtyard=חצר. The חצר lead to many rooms (called בית). One could wander the city via the many winding passagways that snaked through the many מבואות until one would arrive at their alleyway. In general the מבוי was a "no trespassing area" as its name signifies מבוי=entrance. In some cases the people of a מבוי would decide to "block it" so no one else could use it as a קפנדריא=shortcut. When this would happen the resulting entity would be called a מבוי סתום a dead end. Contrast this setup with the previous description of a רשות הרבים.

Main streets that were built to be accessible and for the public to use freely.

According to R' Yehudah we can "fix" a רה"ר easily (so that one may carry objects on shabbos): one that has two houses on both side of the main street, and wishes to carry from one house to the other, may post a לחי on both ends of his house attach them to his counterpart (the other house). This allows everyone to carry between the houses on shabbos. The Chachamim argue and maintain: אין מערבין רה"ר בכך!, we will grant you that "this" is a "good fix" for a מבוי-even a מפולש, but not for רה"ר!. Only doors from both ends will suffice.

The smallest recorded city in Mishnah had 3 courtyards, each one with two rooms!!! This is the עיר של יחיד where the whole city belongs to one family and no "stranger" may enter the city without owner's permission. A city that has 120-230 people is worthy of housing a Sanhedrin. Furthermore, a city that has 1500 people is considered a "large city". A small city has less than 500 people. see Taanis

We find in the Geonim: a Reshus Harabim is a place that "600,000 people step upon" in the next issue we will try to understand this form of speech.

For trivia sake: as you drive down 18th ave towards the lower streets heading to Khal Lev Avrohom, you will realize that it slants slightly at 47th street and continues this way till Flatbush avenue. (it changes into "Ditmas avenue") This was a very ancient road that appears in very early maps of Brooklyn it predates the grid system of Borough Park! So we can be sure that we are talking of a 150 year Reshus Harabim!

Answer to last weeks question: The עקידה was יד ורגל and that's how we tie the קרבן תמיד

Question: What interesting story did אליעזר tell שם?

Choshen Mishpat and אישות that will listen to both parties and issue a Psak, for no Beth Din Givas Hamorah has 3 renowned Dayyanim, experts in charge whatsoever as it is strictly prohibited כל הנוטל שכר לדון דיניו בטילין call 718-930-4923

Choshen Mishpat B lent money to A, B did not ask A for the money for 37 years, can B still ask for the money? Absolutely!) Choshen Mishpat צ"ח (And if A refuses to return the loan he is a רשע, also B is allowed to try and grab any assets that he finds, that belong to A. Warning :B shall NOT call A to any so-called "בית-דין", he is wasting his time and money and further supporting the false and corrupt בתי-דינין of our times. They are פסול for דין and for עדות. It's a big חילול השם if anyone answers their Hazmonos, also a חילול כבוד הבריות, to lower yourself and sign "arbitration agreement" for those רשעים.

קול תתכמוני

ע"י הרב יהושע פליק שליט"א

זמנים

אפשר לשמוע קול תחכמוני
641-715-3800 ext#44661
תשובות לחידות טקסט 347-762-8145 או
weeklygilyon@gmail.com

פרשת שלח

החל משבוע הבא עד סוף הקיץ, אכתוב בס"ד ב
thetorahfire.blogspot.com
ואני מאחל לכל אחיי ורעיי קיץ נעים ומבורך!

חידות לפרשת שלח

- איזה מנחה, הפרפרציה של-סולת שמן היא כמנחת נסכי כבש? [שלש לוג לעישרון]
- איזה מנחה פרופרציה הנ"ל היא הכי גדולה?
- איך מצינו ששוגג בע"ז, קרבנו זול משוגג בשאר עבירות [כגון חלב]?

תשובה לשבוע שעבר:

- הקב"ה כהן היה והוא סגר את מרים [גמרא זבחים]
- בא' בניסן נאמרה פרשת הלויים [ביום שהוקם המשכן, גיטין ס']

דבת–עם

לאחרונה חזרו וניעורו אלו שרוצים לתקן את בורו פרק ע"י צורת הפתח. וכמובן שהביאו כמה ראיות לדבריהם למען יוזילו כל אחד מכיסו מעות לצורך מצווה רבה זו. [כנראה שצריכים להוציא כמה הוצאות שונות כי מתקלקל בכל שבוע ושבוע, או שמא צריכין לשכור מחדש בפחות משווה פרוטה מכל נכרי ונכרי [או מלקיטו] המתגורר בשכונה]

עיקר התיקון, מבוסס על דברי הגאונים שעליה סומכין בני אשכנז, שכתבו דבעינן דוכתא דדשו ביה ס' רבוא. וזה נקרא רשות הרבים בכל הש"ס, אבל המעיין בפנים בתשובת הגאונים, רואה בהדיא דקאי על העיר. ואף שפלפלו רבים על זה, אין כי אים סגירת עיניים [או סמיכה על העתקה, במקום לעיין במקור] על המפורש בדבריהם [אשר היתה קבלה בידם מחכמי בבל]

כמה מבחינה מציאותית אין דבר כזה בעולם [אפי' בטיימס סקווער--מקום הכי בוזי בניו יורק, יש "ררק" 120,000 אנשים לכל היותר, והגע בעצמך שמישהו יערב בצורת הפתח את 42 נד 51 ט אוועניו!! ואלו המוציאים את העלונים, יראים מלגלות זה, כי אז ידעו ההמון ...כשם שאין מערבין 5ט אוועג, כן אין מערבין את 18 אוועג. ואלו שסומכין על המתירין, יקבלו עליהם בנדר מצווה [כי מצווה רבה היא לטלטל בשבת ע"י תיקון צוה"פ] לטלטל ב5 אוועג [חושבני כי בנקל אפשר לתקוע שם דף ולצבעו בצבע ירוק!

יש הטוענים כי מכיון שיהודים בירושליים מטלטלין, ע"כ אסור להוציא לעז עליהם, וגם אנחנו מחוייבים להחזיק ידיהם. ולפי לוגיק זה, חייבים כל אלו גם לשתות חלב beyer וכו' מק"ו 1) שיש הרבה יהודים יותר העושים כן, וכדיי שלא להוציא לעז עליהם.2) ומה איסור סקילה [החמורה מאיסור אשת-איש ונדה] התרת למען החזקת ידי בני- ישראל, איסור דרבנן [ולדעת כמה אין אף איסור דרבנן] על אחת כמה וכמה! וכן יש להקפיד ללכת במקווה של זריעה בעלמא [מק"ו הנ"ל] ועוד כמה וכמה "חומרות" יצמח לנו מלוגיק הנ"ל [כגון חייבים לאכול בשר שאינו חלק, מצה מאשין, לקנות דווקא ממוצרי היתר מכירה]

יש רוצים לסמוך על היתר מורווח של חזון איש. שכתב כיון שיש עומד מרובה על הפרוץ מחמת מחיצת הבתים, א"כ מן התורה יש מחיצות, ושפיר מהני צורת הפתח. אך קשה מאד איך אפשר ש**בכל** ירושלים בזמן המשנה [שהיה רה"ר אלמלי דלתות] לא היה אף **מבוי אחד** שארכה קצת יותר מרוחה רשות הרבים [וגם מוכרח שהיה, שהרי מצינו מבוי שרחבה יתירה על כ אמות, וע"כ ארכה היא יותר מזה [דאל"ה אין ניתר בלחי וקורה] וא"כ כבר יש לך "מחיצה" של כ"א אמות, שהיא עומד מרובה לרה"ר בת ט"ז] ונראה דלחדודי בעלמא כתבו, או ללמד זכות על המקילין.

גם אלו שרוצין לסמוך על שלש מחיצות, צריכין לסמוך על סברת חזון איש הנ"ל. כלומר שיכולין לומר עומד מרובה אף שנעשה לכתחילה לשם רחוב, ולא שנתהווה שם איזשהו "פירצה" בלי כוונה. כי לא מצינו דבר כזה בגמרא. א"כ אין כאן שני היתרים נפרדים, רק הכל מבוסס על חידושו של חזון איש ששייך לסתום את הפירצה, שרצוני בדווקא שיהיה פתוח.

סוף דבר: חידשנו כאן, מי שמתבייש מפני המלעיגים שאומרים עליו הגם אתה מן הליטוואקס, אינם מודים בעירוב וכו'? אף הוא ישיב אמריו ויאמר: לא ולא ח"ו! אני גם כן נוהג להקל ממש כמותך, אך לעת עתה עדיין לא מצאתי חייבי סקילה להקל, ע"כ אני מקל בשבותים, אני משים חלב שאינו מבושל, בכלי שני, ואני טורח בכל כחי למצוא עוד כמה דברים להקל כדיי שלא אהיה ח"ו שוטה, אך לעת עתה אני מסתפק במועט, ועוד שטורח לי להשים לב לטלטל איזה שוקלד בכל שבת ושבת ומה גם דחיישינן שמא ימס בכיסי, ע"כ אין זה "עונג שבת" כ"כ בשבילי.

http://www.timessquarenyc.org/do-business-here/market-facts/pedestrian-counts/index.aspx#.V3K1svkrLbg

גליון תחכמוני

קול תחכמוני 641-715-3800 ext#44661
תשובות לחידות טקסט 347-762-8145 או
weeklygilyon@gmail.com

חידות לפרשת אמור: כהן בעל מום אסור לעשות עבודה. איזה חומרא יש לזר על פני בעל מום? ואיזה חומרא יש לבעל מום על פני זר?

תשובות לשבוע שעברה:
אשם שפחה חרופה, ושעיר ופר של יו"כ, מכפרין על זדון [ריש שבועות]
מי שנשבע שיאכל גבינה ולא אכל עובר על לא יחל/לא תשבעו בשמי לשקר
מי שנשבע שאכל גבינה ולא אכל עובר משום לא תשבעו/לא תשא..שוא [שבועות כא]
דם ושחוטי חוץ נאמרו אזהרתן וענשן בפרשת אחרי-אוב וידעוני אזהרתן וענשן בקדושים
המוציא פר ושעיר מחוץ למחנה, השורפן, האוכל נבלת עוף טהור, שלשתן מטמאים אותן ואת בגדיהם [פרשת אחרי קדושים]
השוחט בהמת קדשים בחוץ חשוב כשופך דם אדם [אחרי] בהמה שהרגה אדם חשוב כשופך דם [נח]
אשת אחי אביו אינו חייב עד שיהא אחי-אב מאב אחד [ולא סגי מאם אחד] משא"כ בשאר [אחותו, אשת-אח, אחות אשה, אשה אל אחותה, אחי אב, אחי אם] [יבמות נה]
מולדת בית=שנולדה מאביך מאשה אחרת. מולדת חוץ=שנולדה מאמך מאיש אחר [אונקלס]
הזוכה בחידה: ר' יוסף חיים רוזנברג

כל מלאכה לא תעשו שבת היא לד'

אחת ממלאכת שבת היא הוצאה. ובימינו מזלזלים מאד באב מלאכה זו. ומגבבים כל קולות שאפשר כדיי להתירו, בעוד שמחמירים חומרות יתירות על דברים שהתירן מפורש ודוחקים עצמן למצוא בעיה כדיי להחמיר. וכמובן שזה בא מחוסר תלמוד תורה.

אחת מן הקולות היא שברוקלין "מוקף שלש מחיצות". ואאריך בזה. בריש עירובין מבואר שיש נפקא מינה בין "רה"ר" ל"מבואות המפולשות לרה"ר", בעוד שהראשון צריך דלתות כדי להתירו. האחרון מותר בצורת הפתח לחוד. מה זה רה"ר, ומבואות המפולשות לרה"ר? יש לדעת כי הרומיים בנו רשות הרבים streets והיינו שכל עיר גדולה, היתה לה "כביש ראשי" או יותר מדוייק "כבישים ראשיים" ולמה נקרא שמה כביש? מפני שכובשין את העפר ומחפין אותו באבנים [לא היה להם asphalt] למען יוקל על צבא הרומי ועל אנשי העיר לעבור את הכביש בלי לטבוע בבוץ, כמובן שזה היה עבודה קשה לחצוב אבנים הרבה ולכסות את כל אורך הכבישים שהיה נראה להם צורך לעשותו דרך כבושה לצורך הציבור [וכמובן כל מה שעשו לצורך <u>עצמן</u> עשו כמבואר ריש ע"ז]

כל שאר בנייני העיר [חוץ מן המרחץ] היה מונח לאיש הפרטי לעשותו ולבנותו כרצונו. לא היה שום roads וכו' ששייך לעירייה. מי שרצה, עשה לו שביל קטן וממנו נפתחים פתחים רבים, שנכנסים לחצר. לפעמים, קרה מקרה ששביל הזה חוצה מכביש ראשי א' לכביד ראשי ב' ויכולים לעשות shortcut להיכנס מכביש א' דרך המבוי ולצאת בסופו לתוך כביש ב'. שים לב: לא היה <u>שום סדר</u> או צורה לכבישים הראשיים! אפשר שיהיה להם כל מיני עקמומיות [עיין בstreet map של staten island ותבין] כי הכבישים נבנו לפי צורך השעה. והלכו בארחות עקלקלות [שמא בדרך מקרה היה להם <u>גם</u> איזה street שהיה "מפולש משער לשער" כלומר ישר! [כמו <u>כל</u> הstreets בברוקלין [חוץ מ kings hwy]]]

אים מפני איזה סיבה שיהיה החליט האיש הבונה את השביל והחצירות, ש<u>אינו</u> מעוניין <u>לסתום</u> את המבוי [השביל], הרי שעשה כאן חסד גדול להרבה בני-אדם, שיכולים להשתמש במבוי הצר הזה, כדיי להגיע מרשות הרבים א' לרשות הרבים ב' [ואין בני המבוי יכולים למחות--כי מצר שהחזיקו בו רבים, אסור לקלקלו--שיש בזה צורך רבים]
אך בגלל convenience זה, נוצר בעייה הלכתי לעניין שבת. כי כבר ידענו שסתם מבוי [סתום] אפשר לתקנו בקל [לחי או קורה] משא"כ מבוי זה, כבר יש לו "ריח" רשות הרבים. כי רבים <u>שאינם מבני המבוי</u> משתמשים בו מצד הshortcut. על כן יש להחמיר בו <u>קצת</u> ולהצריכו צורת הפתח משני צדדים. אך אין להחמיר בו ככביש הראשיים [קרי: רשות הרבים] שא"א להתיר זה האחרון רק בדלתות משני הצדדים.

שים לב: בזמננו קשה מאד לתאר מצב זה. כי כמעט כל road שייך לרשות העירייה. ואם היא רכוש אדם פרטי, לא יניח שום אדם להיכנס! [וק"ו שיסתום אותו, ורק בידו המפתח לפתחו כשירצה לצאת דרך זו או זו]

מדין זה [של מבוי המפולש] שאפשר להתירו בצוה"פ, יש אחרונים שלמדו להקיש ולומר: כל שיש לנו איזה מקום שאינו רשות הרבים מן התורה, אפשר ג"כ להתירו בצורת הפתח. [אף שאינו מפורש בגמרא <u>רק</u> ציור זה] וא"כ יש לומר עיר שמוקף חומה ויש לה הרבה שערים ופתחים גדולים אך כמובן שיש עומד מרובה על הפרוץ, יש לומר: כיון דמן התורה יש לנו כאן רשות היחיד, ממילא אין צורך לסתום את הפתחים רק בצורת הפתח. כמובן שיש קושי: איזה רשות הרבים מדובר בגמרא שכן צריך דלתות?

לפי היתר זה, נמצא מנהטן שמוקף גדר סביב סביב, אך יש לה כמה גשרים לצאת ממנה החוצה, אפשר להתירה בצורת הפתח [כיון "דמן התורה" אינו רשות הרבים] אך להדגיש שאין היתר זה מובא כלל בגמרא.

לפני עשר שנה נתחדש לאיזה למדן שגם ברוקלין יש לה "שלש מחיצות" נמצא כי היא רה"י מן התורה, ולפי סברא דלעיל, מועיל לה צוה"פ. איפה המחיצות? קל לך street map של ברוקלין, ותראה שצד השמאל broadwalk ולמטה seagate coney island ולמעלה יש ג"כ מחיצות. אך יש בזה בעייה, כי ברוקלין מחובר לlong island ובאמת אין שום היכר מיוחד בין ברוקלין ל long island רק באמצע הרחוב מתחלף מזה לזה. ואנשים גרים לכל אורך ורוחב long island משך 60 מייל. ובשאר צדדים הכל פתוח לגמרי שיש שם beaches רק במקום שאנו קורין ברוקלין, אפשר "להכניסו" בתוך שלש המחיצות. [נא לפתוח מפה ולראות!] לפי זה יוצא שבאמצע איזה רחוב [באיזה מקום בqueens] מי שמנדנד עלה ממקום למקום, חייב סקילה, כי מנקודה זו לזו משתנה "מקום השלש מחיצות" למקום הפרוץ! ויש לנו להביא מהנדס engineer

מיוחד כדיי לחשב איפה עובר קו המדומה הלז שמבדיל את ״שטח השלש מחיצות״ משאר long island

ידוע שלפני מלחמת העולם השנייה שגברה יד ההשכלה והזלזול במצוות, והקילו הרבה במלאכת הוצאה [מפתח ומטפחת אף] היו גדולי ישראל שחשבו למצווה לעשות תיקון כל דהו, למען הציל הצלה פורתא מחטא והיה בגדר לימוד זכות. אך כהיום שכולנו מחמירין ומדקדקין בקלה כבחמורה, אין שום צורך לדקדק להוציא בכל שבת...

מי שכבר הורגל להוציא, קשה מאד לפרוש, משני טעמים: קל יותר. צד פסיכולוגי-הוא נצרך לשנן לעצמו ולהצדיק את אשר כבר עשה שאין בו ח״ו שום מכשול--וככל שגדלה המכשול, הוא צריך יותר את השינון. ע״כ יש עצה טובה למי שרואה את עצמו נופל בפח השני לומר לעצמו: אני רק ״מחמיר״ בעלמא שלא להוציא בשבת זו, אבל באמת אין שום בעייה--הלא גם רבנים המתירים מחמירים לעצמן! ועכ״פ מיחזי כי חוכא ואיטלולא מי שמחמיר לשתות רק חלב golden flow אוכל רק פת ישראל אינו שותה יין שנגע גוי בהצלוחית וכשבא לאיסור סקילה הוא מחפש כל קולא שאפשר

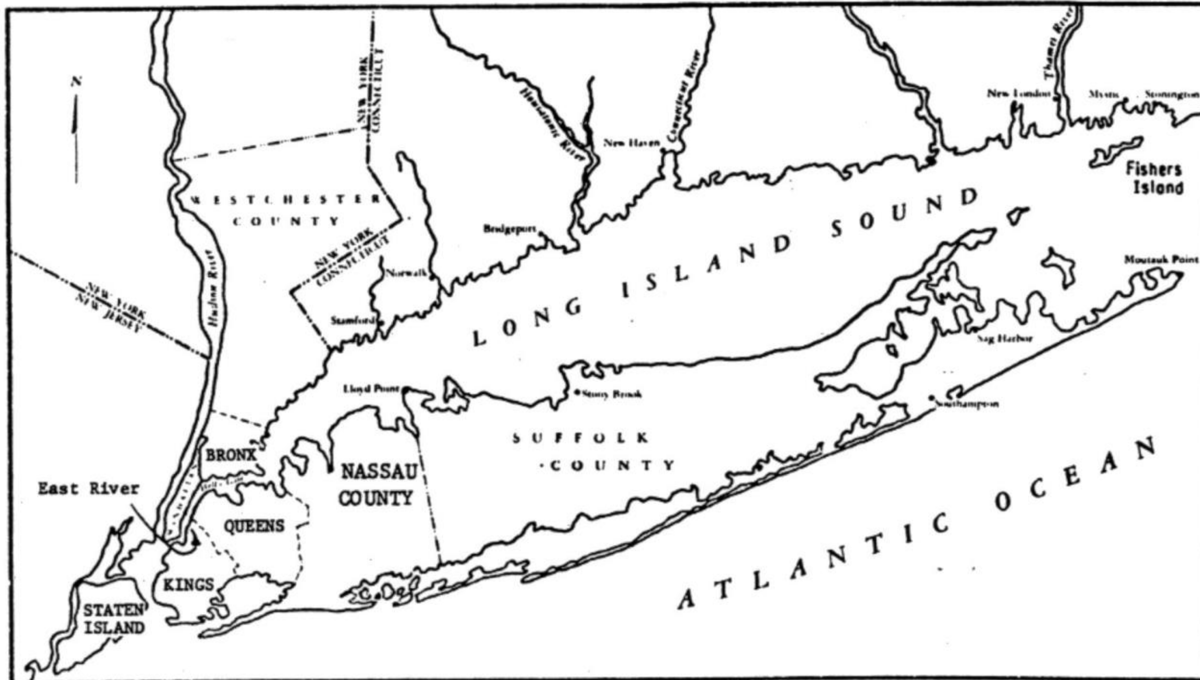
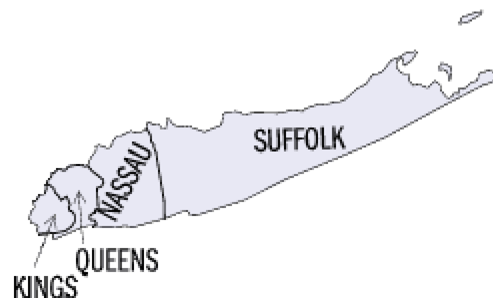

Figure 1. Regional map of Long Island Sound showing its relation to the Piedmont province of Connecticut and Atlantic Coastal Plain province of Long Island.

גליון תחכמוני

קול תחכמוני 44661 ext#641-715-3800
תשובות לחידות טקסט 347-762-8145 או
weeklygilyon@gmail.com

ויקנאו אותו פלשתים
יש אריכות הכתובים אודות שנאה כבושה שהיתה בין אנשי פלשתים ובין בני ישראל. וזה יחזור עוד ועוד בימי שמשון ודוד. כאן רק "ההתחלה". אנשי פלשתים היו שחורים כמבואר בפרשת נח [קרובים למצרים בארצם ומשפחתם] הקב"ה ברך את יצחק מאד וכאשר זרע בגרר מצא מאה-שערים.
שער= gate כמו וכתבתם על מזוזות ביתך, ובשעריך. יש חומה המקיפה את העיר, ויש פתח העיר בה נכנסים לעיר-סמוך לפתח העיר יש מקום רחב פנוי, ושם יושבים זקני העיר [שפטים וכו' תתן לך בכל שעריך- ולוט יושב בשער] כשיש מריבה בין איש לרעהו הולכים ועומדים לפני זקני-השער. גם שם מתקבצים אנשי הכפר למכור פירותיהן לבני העיר market place ושער הפירות [מוזכר הרבה במשנה ובגמרא] היינו מחיר הפירות אשר נקבע **בשער** העיר the market price ומזה נשתרבב בבא מציעא דף סג עמוד ב
מאן דיהיב זוזי אתרעא חריפא. "שער מוקדם" כי שער התבואה משתנית מזמן לזמן, ויש בעיית רבית, כשקובע עם חבירו על שער "מוקדם" שהרי בוודאי ישתנה במהרה [ושמא יוקר, ונמצא בא לידי רבית] הנביא צווח
כֹּה אָמַר יְקֹוָק הִשָּׁמְרוּ בְּנַפְשׁוֹתֵיכֶם וְאַל־תִּשְׂאוּ מַשָּׂא בְּיוֹם הַשַּׁבָּת וַהֲבֵאתֶם בְּשַׁעֲרֵי יְרוּשָׁלָם:
וְלֹא־תוֹצִיאוּ מַשָּׂא מִבָּתֵּיכֶם בְּיוֹם הַשַּׁבָּת וְכָל־מְלָאכָה לֹא תַעֲשׂוּ וְקִדַּשְׁתֶּם אֶת־יוֹם הַשַּׁבָּת כַּאֲשֶׁר צִוִּיתִי אֶת־אֲבוֹתֵיכֶם:
אנחנו עומדים היום יותר מעשרים שנה אשר שועלים משלו בנו. כי אלו אשר מחמירים במצה לולב סוכה ציצת ותפילין חלב דם תולעים שעטנז נטילת ידיים וכן נוהגים בכל מילי דחסידותא, נכנסה בהם רוח שטות להקל ולהמציא **כל מיני** קולות דווקא באיסור הוצאה בשבת [חיוב סקילה וכרת [חמור מביאת נדה]] והשבת עומדת וצווחת: למה אגרע? וכי בשביל שעשו להם קרנים לנגח בהם כלפי מעלה, אתם מה לכם! וביותר לשרידים אשר ד' קורא אלו בני-תורה. וק"ו שעדיין **לא עברו ושנו** רק עומדים בעת חיתונם, פשוט שיבנו בית-בישראל ע"פ דרך הסלולה, ולא להיות מאלו אשר צריך ר' לוי יצחק ללמד עליהם זכות [וידוע לי משמיה דחזו"א אשר רבים

נתלו על דבריו, שכתבו **רק** לשם לימוד זכות--כי ראה שאין אחד שם על לב, והיה לבו רך כחמאה, ללמד זכות על שלומי אמוני ישראל אשר לא ידעו ולא ראו אור התורה]

כבר אמרנו גודל הקושי שבסברת הרב [אשר הבין דבעינן שיעברו במקום אחד ממש ס"ר] דלפי"ז הו"ל למיחשבינהו בהדי הנך דניתנו משום דרוש וקבל שכר [כגון בן סורר ועיר הנדחת סנהדרין עא]

גם שאר הסברות [כגון דאין רה"ר בעיר שיש לה בתים] נדחו מהאי טעמא. והרי על ירושלים אמרו אלמלא דלתותיה וכו' ובוודאי היתה עיר מליאה והומיה ואלמלא **כבר** נהגו ישראל משנים קדמוניות לטלטל בברוקלין מימות אביי ורבא--הו"ל למשכוני נפשין לתרץ מנהג ישראל **הקדום** אבל הדבר להפך! אבותנו באו לכאן כלפני מאה שנה---והוצעו פעמים רבות לפני גדולי הדור לעשות צוה"פ, והודחה--ואז עדיין הקטנים [כלומר "רבנים הקטנים"] נשמעים לפני הגדולים.

ובא שטן וריקד ביניהם ועורר לבם לחמול על נשים היקרות אשר יוכלון שאת התינוקות בעגליהם. איזה זיוף ושקר!! שאל נא אבותיכם ואבות אבותיכם שבבורו פרק ובסב"ג אשר גדלו וחינכו ילדים טובים אשר אין בהם כל מאום בלי העשות בהם תנודת עגלה בשבת ברה"ר!

אלו אשר לא נסחפו בשטפון המח אשר אלו שועלים הקטנים המחבלים כרמים עשו לנו. יזכרו שלא ליהנות ממעשה שבת [כלומר לא יאכלו הסלטים אשר הובאו לסעודת שלישית מרה"י לרה"ר] אנשי ההמון אין עליהם תלונה. שהרי מצייתים ולא מבינים. אבל בני הכולל וכו' איך נהפכתם לעמי הארץ? האם גם כאשר באתם להבין דברי הרשב"א או הקצות אתם הולכים ל"רבנים אלו"?
אשר קטנכם עבה ממתנם
יש בורות נפלאה אשר שמעתי מתהלך בינוו. מי שאינו סומך על צורת הפתח הוי "אינו מודה בעירוב" וזה חוכא ואיטלולא מדברי חז"ל כי הדבר הוא להיפך. מי שמטלטל בחצר של רבים בלי זיכוי פת מיקרי אינו מודה בעירוב, כי אינו חושש לתקנת חכמים **שהצריכו לערב בפת** כשיש הרבה בתים הפתוחים לחצר